

Aldo Martin

DUŠA KRISTOVA

Sprievodné slovo
k obľúbenej modlitbe

alb

Aldo Martin

DUŠA KRISTOVA

Sprievodné slovo k obľúbenej modlitbe

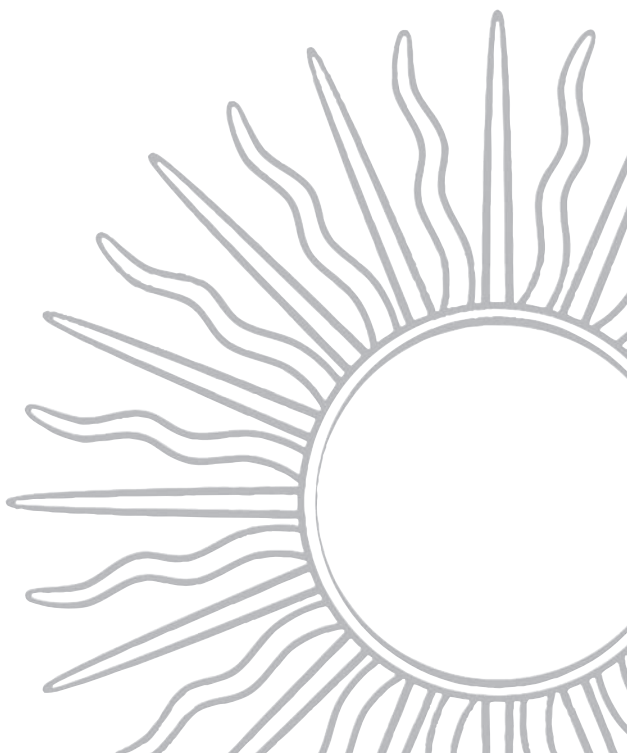

Aldo Martin

DUŠA KRISTOVA

Sprievodné slovo
k obľúbenej modlitbe

Pôvodné vydanie

Aldo Martin: ANIMA CHRISTI

ISBN 978-88-250-4559-8

Copyright © 2018 P.P.F.M.C. MESSAGGERO

DI S. ANTONIO – EDITRICE

Basilica del Santo – Via Orto Botanico 11

35123 Padova

www.edizionimessaggero.it

NIHIL OBSTAT ThLic. Pavol Grach, PhD.

Slovenské vydanie

Preklad Štefan Turanský

Návrh obálky a grafickej úpravy march13th

Copyright © Vydavateľstvo DON BOSCO 2020

Všetky práva vyhradené.

ISBN 978-80-8074-446-5

Venujem

mojej najdrahšej sestre Luise
a učiteľom, ktorým som vďačný:

donovi Pierovi Lanzarinimu,
donovi Gianluigimu Pigatovi,
donovi Diegovi Baldanovi
a donovi Giandomenicovi Tamiozzovi.

ANIMA CHRISTI

Anima Christi, sanctifica me.

Corpus Christi, salva me.

Sanguis Christi, inebria me.

Aqua lateris Christi, lava me.

Passio Christi, conforta me.

O bone Iesu, exaudi me.

Intra tua vulnera absconde me.

Ne permittas me separari a te.

Ab hoste maligno defende me.

In hora mortis meae voca me.

Et iube me venire ad te,

Ut cum Sanctis tuis laudem te
in saecula saeculorum.

Amen.

DUŠA KRISTOVA

Duša Kristova, posväť ma.

Telo Kristovo, spas ma.

Kry Kristova, opoj ma.

Voda z boku Kristovho, obmy ma.

Umučenie Kristovo, posilni ma.

Ó, dobrý Ježišu, vyslyš ma.

Do svojich svätých rán skry ma.

Nedaj mi odlúčiť sa od teba.

Pred zlým nepriateľom chráň ma.

V hodine smrti mojej povolaj ma.

A daj mi prísť k tebe,

aby som ťa chválil s tvojimi svätými
na veky vekov.

Amen.

Vzácnny text

Kto prvý raz príde do kontaktu s modlitbou *Duša Kristova*, bezprostredne vníma jej teologickú a emocionálnu intenzitu. Ide totiž o text, ktorý má zjavne kristocentrický ráz: človek sa obracia jednotlivými prosbami priamo na Krista. Týmto spôsobom čerpá z neporovnateľnej dôstojnosti Krista práve počas jeho umučenia. Na jednotlivé prvky a detaily utrpenia, ktoré sa udialo na Golgote, sa pozerá očami viery, ktorá dokáže vytušiť jeho hlboký a spásonosný zmysel a dosah.

Teologický zmysel tejto modlitby sa ukáže v plnosti, ak sa nezastavíme len pri rozumových úvahách, ale pripojíme k nim aj vnútorné pocity človeka. Ak si k tejto modlitbe vytvoríme osobný vzťah, spoznáme jej jedinečnú rovnováhu, ktorá vzniká medzi myšlienkami a citmi, teológiou a emotívnym svetom. V prípade modlitby *Duša Kristova* nemáme pred sebou text, ktorý by bol príliš teoretický, ale nie je ani prehnane citový.

Ak nás tento text pobáda zamerať svoj pohľad na Ježiša, súčasne nás aj vychováva, aby sme s úctou a do hĺbky vnímali seba samých. Jednotlivé prosby smerujú

ku Kristovi, ale ich priamym predmetom je modliaci sa človek. Týmto spôsobom sa človek učí vnímať seba samého správnym spôsobom: nie posilňovaním egoistických túžob, ale vedomia, že je predmetom láskavej starostlivosti Krista a jeho spásonosnej iniciatívy. Toto je dôvod, prečo modlitba *Duša Kristova* pomáha človeku postupne nadobudnúť vnútorný pokoj.

Ak je človek izolovaný, s nikým nehovorí alebo je odsúdený viesť fiktívne alebo len nevyhnutné dialógy, upadne do samoty a zúfalstva; ak však dokáže viesť autentický dialóg, vtedy žije. To isté platí aj pre modlitbu: ona je životodarným prostredím, v ktorom stretnutie s Bohom umožňuje človeku „dýchať“ a existovať.

„Človek sa v prvom rade stáva sám sebou preto, že je partner, na ktorého sa Boh obracia: je stvorený pre tento cieľ: keď odpovedá na Božiu ponuku, v plnej miere sa stáva sám sebou.“¹

Táto kniha ponúka komentár k modlitbe *Duša Kristova*, aby sme mohli znovu objaviť krásu týchto starobylých slov a uviedli ich do súčasného spôsobu prežívania viery. Niekedy nás môže prekvapiť skutočnosť, že niektoré starodávne texty, ktoré vznikli v náboženskom prostredí a dlhodobo živilu vieru viacerých kresťanských generácií, prijíma častejšie nekresťanské prostredie alebo také, ktoré je úplne ateistické. Kresťanská strana ich niekedy veľmi rýchlo a neuvážene odložila, kým dnes ich predkladajú tí, ktorí si vážia ich štýl alebo samotné texty, aj keď neskúmajú alebo ne-

---

¹ BALTHASAR, H. U.: *Solo l'amore è credibile*. Turín: Borla 1965, s. 162.

poznajú ich teologický význam. Ako príklad možno uviesť koncerty sakrálnej hudby: duchovným textom, ktoré tam odznejú, ich interpreti alebo členovia orchestra možno vôbec neveria. Ide pritom o nesmierne dedičstvo, z ktorého sa veľmi málo čerpá, a keď áno, tak veľmi obozretne. Modlitba *Duša Kristova* je vystavená rovnakému riziku: áno, ide o starodávny text, ktorý je veľmi zaujímavý, no ktorého vzácnosť a duchovné bohatstvo sú veriacemu úplnou neznámou.

Cieľom tohto komentára nie je pestovať akési nostalgické spomienky, ale predovšetkým znovu objaviť poklad, ktorý táto modlitba v sebe skrýva, a čerpať z nej plným priehrštím. V súčasnom historickom a ek-leziálnom kontexte, ktorý je okrem iného poznačený neschopnosťou hovoriť, keď veriaci človek nevie, čo má Bohu presne povedať, je návrat k niektorým textom modlitieb vzácny zdroj, z ktorého možno čerpať a živiť svoju vieru. Komentár modlitby *Duša Kristova* môže byť odpoveďou práve na túto požiadavku.

Historické pozadie modlitby

Recitovanie modlitby *Duša Kristova*, ktorú svätý Ignác (1491 – 1556) aspoň štyri razy odporúča modliť sa vo svojom diele *Duchovné cvičenia*², dosvedčuje, že jeho súčasníci túto modlitbu veľmi dobre poznali a používali. On o nej v spomenutom diele nielenže hovorí, ale ju aj odporúča bez konkrétneho vysvetlenia. Už na základe tejto indikácie možno konštatovať, že literárne otcovstvo tohto textu nemožno pripisovať zakladateľovi rehole jezuitov, ako sa to v minulosti niekedy dialo.³ V každom prípade, keď Ignác odporúča veriacim, aby túto modlitbu recitovali na záver svojho rozhovoru s Kristom (podobne odporúča modliť sa *Otče náš* na konci rozhovoru s Bohom a *Zdravas'*, *Mária* na konci rozhovoru s Pannou Máriou), určitým spôsobom jej pripisuje tú istú dôstojnosť, akú majú ostatné dve známe modlitby.

Autor modlitby *Duša Kristova* zostáva anonymným napriek tomu, že sa v minulosti jej pôvod pripisoval rôznym autorom. O jej rozšírení hovoria viaceré dokumenty: pápež Ján XXII. (1316 – 1334), ktorého viacerí pokladajú za jej autora, ju odporúčal recitovať a spojil s ňou osobitné odpustky; nemecká mystička Margherita Ebnerová (1291 – 1351) hovorí, že ju pozná, čo vyplýva z jej spomienok na Vianoce 1344;

---

² Porov. IGNÁC Z LOYOLY: *Duchovné cvičenia. Exercície*. Trnava: Dobrá kniha 1995, č. 63,147, 253, 258.

³ Porov. CARAMAN, P.: *Amima Christi*. In: *Diccionario histórico de la Compañía de Jesús*. Rím-Madrid: Universidad Pontificia Comillas 2001, s. 176.

v paláci Alcazar Petra I. Kastílskeho (1334 – 1369) bol pri reštauračných prácach objavený zachovaný text tejto modlitby. Pripisovala sa aj ďalším autorom: svätému Patrikovi Írskemu (385 – 465), svätému Bonaventúrovi (1217/21 – 1274), svätému Tomášovi Akvinskému (1225 – 1274) i blahoslavenému Bernardínovi z Feltre (1439 – 1494). Sú to však len dohady, ktoré nie sú historicky podložené.

Isté je, že táto modlitba neskorého stredoveku našla priaznivú odozvu v ľudovej zbožnosti až do takej miery, že sa dostala aj do liturgie hodín a viacerých vtedajších misálov. Vďaka simultánnemu prekladu do ľudového jazyka a veľmi rýchlemu rozšíreniu vznikli aj viaceré jej dodatky a vsuvky, ako napríklad *mors Christi, vivifica me (smrť Kristova, oživ ma)*; *sudor Christi virtuosissimi, sana me (pot Krista najstatočnejšieho, uzdrav ma)*; *sapientia Christi, doce me (múdrost' Kristova, uč ma)*. Širšia forma modlitby sa nám zachovala v misáli z 15. storočia, ktorý sa nachádza v opátstve Saint Aubert v Cambrai (severné Francúzsko). Vsunuté a doplnené časti sú označené kurzívou:

Ó, duša Kristova, posväť ma. Ó, telo Kristovo, spas ma. Ó, krv Kristova, opoj ma. Ó, voda z boku Kristovho, obmy ma. Ó, *koruna Kristova, pichni ma*. Ó, *kopija Kristova, zraň ma*. Ó, *kríž Kristov, ochráň ma*. Ó, umučenie Kristovo, posilňuj ma. Ó, dobrý Ježišu, vyslyš ma. Nedaj mi odlúčiť sa od teba. Pred zlým nepriateľom chráň ma. V hodine smrti mojej povolaj ma. *A postav ma vedľa teba, aby som ťa chválil s tvojimi anjelmi a svätými na veky vekov. Amen.*

Recitovanie modlitby *Duša Kristova* sa rozšírilo v troch oblastiach. Spočiatku sa modlitba používala počas slávenia svätej omše pri pozdvíhaní ako spôsob, ktorým bolo možné „pozdraviť“ a adorať reálnu prítomnosť Krista v eucharistických znakoch: takto bola zaradená medzi rôzne formuly, ktoré vyjadrovali úctu pri premenení. Potom slúžila aj pri tzv. mentálnej modlitbe, ako k nej povzbudzuje vo svojich *Duchovných cvičeniach* sám svätý Ignác. Táto modlitba totiž sprevádzala šírenie úcty k Božskému Srdcu Ježišovmu, ktorá je veľmi blízka reholi jezuitov, keďže aspoň tri prosby možno priamo či nepriamo spájať s Ježišovým srdcom (krv, voda a rany). No a nakoniec svoje definitívne miesto zaujala v modlitbách osobného poďakovania po svätom prijímaní, vždy v rámci slávenia Eucharistie (alebo individuálneho duchovného prijímania mimo svätej omše).

Táto latinská modlitba zakotvila aj vo východných ortodoxných cirkvách. Text, ktorý rozširoval Dimitrij Roztovský (1651 – 1709), je iba čiastočne totožný s pôvodným originálnym textom (odlišné a vsunuté časti sú označené kurzívou):

Božstvo Kristovo, osvieť ma, zmiluj sa nado mnou. Duša Kristova, buď milosrdná voči mne, zachráň ma. Telo Kristovo, živ ma, posilni ma. Krv Kristova, opoj ma, posväť ma. Voda z boku Kristovho, obmy ma, očisti ma. Umučenie, smrť Kristova slobodne trpená, uzdrav ma, oživuj ma. Kríž Kristov, ochraňuj ma svojou silou, dopraj mi dni staroby, buď nad mojou hlavou v deň boja. Ó, sladký Ježišu, oslad' moje srdce svojou láskou a skry ma do svojich krvácajúcich rán. Ó, najviac milo-

*vaný milenec, neopušť ma a nedaj mi, aby som sa čo len na chvíľku odlúčil od teba.*⁴

Modlitba *Duša Kristova* sa v širokej miere používala aj počas rekatolizácie s cieľom znovu potvrdiť, že Kristus je reálne prítomný v eucharistických znakoch. Totiž počas slávenia svätej omše, teda presne vo chvíli pozdvihovania – ako sme to vyššie naznačili – sa presadilo tzv. *salutatio* – pozdrav. Počas pozdvihovania konsekrovanej hostie sa odporúčalo recitovať niektoré zvolania, ktorými sa vyjadrovala poklona Kristovi prítomnému v konsekrovanom chlebe a víne: spomedzi nich sa používala aj modlitba *Duša Kristova*, ktorou sa mala s láskou a úctou „pozdraviť“ Kristova prítomnosť. Pápeži viac rás odporúčali, aby ľudia neskláňali hlavu a nepozerali do zeme, ale aby hľadeli na konsekrovanú hostiu a kalich, a tak pozdravili prichádzajúceho Krista.

Známym sa stal preklad do anglického jazyka od kardinála Johna Henryho Newmana (1801 – 1890). Je súčasťou iných textov, ktoré napísal pre osobnú modlitbu. Hoci nemožno hovoriť o doslovnom preklade, je veľmi verný pôvodnému textu:

Duša Kristova, posväť ma. Telo Kristovo, spas ma. Krv Kristova, naplň mi všetky žily. Voda z boku Kristovho, zmy moje škvrny. Umučenie Kristovo, posilni ma. Ó, dobrý Ježišu, vypočuj ma. V tvojich ranách nech skrytý spočiniem. Nedaj mi odlúčiť sa od teba. Chráň ma,

---

⁴ SOEUR GENEVIÈVE (ed.): *Le trésor de la prière à travers le temps*. Paríž: Cerf 1976, s. 112.

ak ma napadne nepriateľ. Zavolaj ma, keď sa môj život skončí. Daj mi prísť k tebe tam hore, aby som so svätými ospevoval tvoju lásku vo večnosti. Amen.

Okolo 19. storočia sa modlitba *Duša Kristova* objavila v mnohých modlitebníkoch ako návod na poďakovanie po svätom prijímaní v súlade so smernicami tridentského misála, ktorý ju zaradil medzi ostatné ďakovné modlitby po svätej omši. Odporúčal ju aj udelením odpustkov tým kňazom, ktorí sa ju budú pravidelne modliť po eucharistickom slávení. Táto starobylá modlitba sa nachádza aj v poslednom typickom vydaní misála, ktorý schválil pápež Pavol VI.

V dielach spirituality a publicistiky

Modlitba *Duša Kristova* sa v modlitebníkoch nachádzala v pôvodnom latinskom texte, vedľa ktorého bol jeho preklad do príslušného jazyka. Inokedy bol zase súčasťou dlhšieho textu.⁵ Napríklad istý autor parafrázoval text modlitby mimoriadne bohatým spôsobom, ktorý má dokonca až tri strany. K jednotlivým latinským zvolaniam pridal ďalšie prosby v rodnej reči, spojené s ďalšími prvkami Kristovho umučeného tela. Uvádzame aspoň niektoré z nich:

Anima Christi, sanctifica me (*Duša Kristova, posväť ma*).

Corpus Christi, salva me (*Telo Kristovo, spas ma*).
Najsvätejšia hlava môjho Ježiša, očisti teraz myšlienky mojej mysle. Najsvätejšie oči, brzdite moju zvedavosť. Božské uši, vypočujte teraz modlitbu najnehodnejšieho spomedzi hriešnikov. Božský jazyk, rozkáž môjmu srdcu, aby zo seba vyhnalo všetky cudzie city. Božské nohy, usmerňujte teraz všetky moje kroky. Najsvätejšie ruky, s lútosťou ma priviňte do svojho božského lona, aby som sa od neho už nikdy nevzdialil. Najsvätejšie telo, prosím ťa, posväť všetky moje city.

Sanguis Christi, inebria me (*Krv Kristova, opoj ma*).
Najvzácnejšia krv božského Ježiša, opoj ma na spôsob svojej lásky.

---

⁵ RIVA, G.: *Manuale di Filotea*. Milano: Bertarelli 1901, s. 184 – 1186.

Aqua lateris Christi, munda me (Voda z boku Kristovho, obmy ma). Najsvätejšia voda, ktorá vytryskla z boku môjho Ježiša, obmy moju dušu aj od tých najmenších nedokonalostí.

O bone Jesu, exaudi me (Ó, dobrý Ježiš, vyslyš ma). Ó, dobrý Ježišu, ktorý si zostúpil z neba, aby si ma osobne navštívil v najsvätejšej Eucharistii, zľutuj sa a vypočuj moje modlitby.

Intra tua vulnera absconde me. Ne permittas me separari a te (Do svojich svätých rán skry ma. Nedaj mi odlúčiť sa od teba). Aby som v твоjich svätých ranách prebýval po všetky dni svojho života a nikdy sa od teba neodlúčil.

Ab hoste maligno defende me (Pred zlým nepriateľom chráň ma). Aby som bol ochránený pred každým útokom nepriateľa.

In hora mortis meae voca me et pone juxta te ut cum Angelis et Sanctis tuis collaudem te in saecula saeculorum (V hodine smrti mojej povolaj ma a daj mi prísť k tebe, aby som ťa s anjelmi a svätými chválil na veky vekov). A keď ma povoláš v hodine mojej smrti, daj, aby som bol stále s tebou spojený, bez prekážky prešiel z tejto zeme plnej biedy do kráľovstva všetkých radosť, kde ťa budem môcť chváliť a tešiť sa so všetkými anjelmi a svätými.

Je teda zrejmé, že vydavатели venovali tejto modlitbe osobitnú pozornosť a publikovali o nej diela, ktoré odkrývali jej teologické bohatstvo a šírili jej prax. Spomeňme napríklad dielo, ktoré o tejto modlitbe napísal páter Joseph Smith Fletcher (1863 – 1935). Vyšlo v Londýne v roku 1884 a malo viaceré

vydania a dotlač. Posledné vydanie je z roku 2015 (USA).⁶

Modlitba *Duša Kristova* bola predmetom viacerých odborných a vedeckých článkov. Je teda zrejmé, že aj teológovia a odborníci jej venujú svoju pozornosť, ktorá v poslednom čase čoraz väčšmi silnie.⁷

Okrem vedeckých a odborných článkov sa táto modlitba nachádza vo všetkých modlitebníkoch a spevníkoch, najmä v tých, ktoré vyšli pred Druhým vatikánskym koncilom. V posledných desaťročiach vyšlo viacero kníh, ktoré sa ňou zaoberajú a predkladajú jej bohatý obsah na osobné rozjímanie.⁸

---

⁶ FLETCHER, J. S.: *Anima Christi*. Londýn: Bradford 1884; posledná dotlač vyšla v sérii „Classic Reprint Series“, Orlando (FL) v USA roku 2015.

⁷ Okrem už citovaných odborných článkov, ktoré napísali R. GARCÍA – VILLOSLADA (*Anima Christi* z roku 1979), P. CARAMAN (*Anima Christi* z r. 2001) a I. CECCHETTI (*Anima Christi* z r. 1948), uveďme aj ďalšie: B. FISCHER: *Pone me iuxta te – Setze mich zu dir. Ein verlorengegangenes Motiv aus dem ursprünglichen Text des Anima Christi*. In: Trierer Theologische Zeitschrift 94 (1985), s. 188 – 196; ID.: *Das Anima Christi als Kurzformel des christlichen Glaubens*. In: Trierer Theologische Zeitschrift 99 (1990), s. 236 – 239; G. M. VERD: *Cor Christi adaptaciones del Anima Christi al Corazon de Cristo*. In: Manresa 59 (1987), s. 3 – 28; B. KLINGER: *Anima Christi. Biblische Quellen eines Gebets*. In: Geist und Leben 85 (2012), s. 358 – 375.

⁸ Porov. LEONARDI, L.: *La preghiera Anima Christi. Commento biblico-teologico-spirituale*. Neapol: 1994; JEFFERY, R. M. C.: *Anima Christi: reflections on Praying with Christ*. Londýn: Darton Longman & Todd 1994; MOTHER MARY FRANCIS: *Anima Christi. Soul of Christ*. San Francisco (CA) 2001; A. BOULER: *La prière de l'Anima Christi*. Bruxelles: Fidélité 2007; M. P. CURLEY: *Soul of Christ. Meditations on a Timeless Prayer*. Boston: Pauline 2014; M. GRAY: *The Anima Christi. Prayer of Incarnation*. Createspace Independent Publishing Platform (USA) 2015.

V hudbe a filme

Nechýbajú rôzne spracovania textu modlitby *Duša Kristova* od starobylých a súčasných hudobníkov.⁹ Hoci veľkí polyfonisti 16. storočia Giovanni Pierluigi da Palestrina (1525 – 1594) a Orlando di Lasso (1532 – 1594) jej nevenovali veľkú pozornosť, v roku 1618 ju v barokovom štýle skomponoval Giovanni Valentini (1582 – 1649), v roku 1646 Domenico Borgiani (1610 – 1658) a v roku 1647 Silvestro Durante (+ 1672).

Ďalšie hudobné verzie vznikli nedávno: jezuita William J. Maher (1823 – 1877) zhudobnil v angličtine parafrázovaný text tejto modlitby, ktorý je veľmi obľúbený medzi katolíkmi v Anglicku pod názvom *Soul of my Saviour* a Amédée Gastoué (1873 – 1943) v roku 1921 prepracoval tú, ktorú vytvoril Johannes Ciconia (1370 – 1412). Veľmi známu skladbu *Anima Christi* zložil Marco Frisina (1954 –) v roku 2000, kým menej známa je verzia z roku 2010, ktorej autorom je Orlando Di Piazza (1929 – 2013).

Musíme spomenúť aj ďalšiu zaujímavú skutočnosť, že modlitba *Duša Kristova* má svoje miesto nielen v náboženskej oblasti, ale aj v tej laickej, konkrétne vo filme. Táto modlitba zaznieva v dvoch filmoch, v ktorých sú protagonistami jezuiti. Prvý je známy britský film *Misia* z roku 1986 o jezuitskej misii v Južnej

---

⁹ V slovenskom jazyku je známa zhudobnená verzia tejto modlitby ako pieseň č. 303 s názvom *Duša Kristova* z Jednotného katolíckeho spevníka (JKS). Jej text je mierne odlišný od pôvodnej modlitby, ktorá je v každom JKS alebo modlitebnej knižke uvedená v časti Modlitby ako modlitba po svätom prijímaní; *pozn. prekl.*